



PREHL'AD PRÁVNÝCH PREDPISOV

Voľby do orgánov samosprávy obcí



Milé kolegyně, vážení kolegovia,
v súvislosti s prípravou komunálnych voľieb je zo strany miest a obcí potrebné zabezpečiť viaceré povinnosti, ktoré sú upravené lehotami a termínmi.

V aktuálnom vydaní Komunálneho spravodajcu sme sa sústredili na určenie volebných obvodov a stanovenie počtu poslancov v nich. Súčasťou materiálu je aj vzor uznesenia obecného/mestského zastupiteľstva k tejto problematike.

Michal Sýkora, predseda ZMOS

Predmet:

- Voľby do orgánov samosprávy obcí – 10. november 2018

I. Východiská

Od 10. 7. 2018 je účinné rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení voľieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 203/2018 Z. z.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 20 a § 181 ods. 1 a 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyhlásil voľby do orgánov samosprávy obcí a určil

- 1.) deň ich konania na sobotu 10. novembra 2018,
- 2.) lehotu na určenie volebných obvodov pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev, počtu poslancov obecných zastupiteľstiev v nich do 17. augusta 2018,
- 3.) lehotu na utvorenie volebných okrskov a určenie volebných miestností do 11. septembra 2018,
- 4.) lehotu na utvorenie miestnych volebných komisií do 11. septembra 2018 a lehotu na ich prvé zasadanie do 18. septembra 2018.

II. Teória a výklad

Podľa zhora uvedeného rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky je potrebné, aby v termíne od 10. júla 2018 do 17. augusta 2018 obecné zastupiteľstvo určilo a zverejnilo pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev volebné obvody a počet poslancov obecných zastupiteľstiev v nich.

Prí schvaľovaní predmetného uznesenia – viď pripojený vzor – treba rešpektovať aj prislúchajúcu judikatúru Ústavného súdu SR (*najmä pokiaľ ide o volebné obvody a poslancov v mestských častiach*):



Podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 96/07: „Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patrila jeden hlas, resp. rovnaký počet hlasov ako iným voličom, a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (prip. iného) mandátu.“

Zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (platí aj pre súčasný zákon č. 180/2014 Z. z. – poznámka spracovateľov) ukladá vytvoriť volebné obvody a určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal približne rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Obecné zastupiteľstvo môže pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť aj iné kritériá, ale len vtedy, ak ich uplatnením nedôjde k značným disproporciám v počte obyvateľov pripadajúcich na jednotlivý poslanecký mandát. Veľké rozdiely v počte občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody.

... vyplýva požiadavka, aby sa v meste, ktoré sa člení na mestské časti, vytvorili hranice volebných obvodov tak, aby nepresahovali hranice mestských častí. Účel tohto ustanovenia možno vidieť okrem iného v tom, aby sa vytvorili podmienky na to, aby príslušnú mestskú časť v mestskom zastupiteľstve zastupoval poslanec (poslanci) zvolený obyvateľmi tejto mestskej časti. Ústavný súd Slovenskej republiky nespochybňuje, že záujem obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (poslanca nimi zvoleného) má charakter legitímneho verejného záujmu, zároveň ale pripomína, že pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo Ústavou Slovenskej republiky, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.“

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 50/99: „Ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že základným predpokladom každých volieb (aj volieb do obecného zastupiteľstva) je rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení volieb (prip. nových volieb) zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Prihliadať nemožno na uznesenie Obecného zastupiteľstva v, ktorým obecné zastupiteľstvo určilo pre komunálne voľby v roku 1998 jeden volebný obvod s dvoma volebnými okrskami a 12 poslancov, lebo nie je v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (v súčasnosti § 166 ods. 3 zák. č. 180/2014 Z. z. v platnom znení – poznámka spracovateľov). Bolo vydané pred rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky ... Z uvedených skutkových zistení a stanovísk ústavného súdu vyplýva jednoznačný záver o tom, že Obecné zastupiteľstvo obce nesplnilo úlohu, ktorá mu bola uložená v prílohe č. 2 rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1999 Z. z. zo 4. januára 1999 o vyhlásení nových volieb do orgánov samosprávy obcí, t. j. do 4. februára 1999 neurčilo počet volebných obvodov a počet ... poslancov, ktorí sa mali voliť v nových voľbách do orgánov samosprávy obcí ...“

... pre voľby poslancov Obecného zastupiteľstva v obci neboli vytvorené všetky základné zákonné predpoklady na ich legitímny priebeh. Nebolo totiž vydané rozhodnutie obecného zastupiteľstva v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (v súčasnosti § 166 ods. 3 zák. č. 180/2014 Z. z. v platnom znení – poznámka spracovateľov) o počte volebných obvodov a počte poslancov v nich. Bez splnenia tejto podmienky sa voľby nemohli vykonať v súlade so zákonom“.

III. Praktické návody a riešenia